Univerzita Hradec Králové
Přírodovědecká fakulta
katedra biologie

Univerzita Hradec Králové

Posudek na magisterskou práci

☐ **oponentský posudek** ☐ magisterská práce

Autor: Kateřina Novotná

Název práce: Srovnání flóry a vegetace ve vybraných písnících v Pardubickém kraji

Vedoucí (školitel): RNDr. Romana Prausová, Ph.D.
Konzultant:
Oponent: Prof. RNDr. Pavel Kovář, CSc.

Struktura/členění práce:

Rozvržená práce lze považovat za standardní. Celkový rozsah přesahující 100 stran plus přílohy nevybočuje z obvyklého pásma, nicméně proporce popisných charakteristik k zájmovému území (str. 29-44) je poněkud extenzívní (postačily by rámcové klíčové parametry a v diskusi vypíchnutí těch charakteristik, které vážně promlouvají do interpretace sebraných dat). Citovaná literatura početně i kvalitativně odpovídá tématu.

Cíl práce, Metodika a Výsledky:

Cíl práce je formulován jasně v úvodu. K metodice nelze nic zásadního namítat, nicméně několik doplňujících dotazů resp. komentářů mám níže. Za hlavní výsledek práce lze považovat souhrn nově získaných floristických údajů a fytocenologických údajů z poměrně vzácných, antropogenně vzniklých stanovišť v krajině, jimiž jsou písníky, navíc různě staré. Přínosné samo o sobě je zaměření aktuálně monitorovaných ploch se zápisy pomocí GPS, což bude užitečné k dohledání pro budoucí srovnávání vývoje v čase. Jako největší slabinu práce shledávám rozpor plynoucí z formulace v Metodice, str. 45 ("Mikrolokality byly vybrány tak , aby se druhové složení vegetace na jednotlivých mikrolokalitách lišilo a aby došlo k zachycení druhové biodiverzity." a větou z Výsledků, str. 90 ("Vzhledem k malému počtu zapsaných fytocenologických snímků není možná determinace konkrétních společenstev na nižší syntaxonomické úrovni... Ze stejných důvodů bylo obtížné vyhodnocení shromážděných dat pomocí programu Canoco."). Plyne z toho, že podstatná část energie investovaná do sběru záznamů v terénu a do laboratorního měření proměnných nemůže být efektivně využita a statistická ordinace porostů vychází jako celkem triviální výstup: klasifikace možná pouze na úroveň víceméně formačních uskupení (cca na úrovni svazů cenologicky vzato) podél stupně zamokření terénu. Nicméně, ucelený empirický pohled na stav daného typu vegetace je sám o sobě také cenným přínosem a vazba různých kategorií rostlinných taxonů na porosty v hydroséríích těchto živinami chudých stanovišť má svou hodnotu.

Formální úroveň:

Drobné formální nedostatky typu překlepů nebo vynechání písmen jednotlivě nevypisuju, nejde o záležitost kritickou. Celkově lze přehlednost a vyvedení příloh hodnotit pozitivně.

Splnění cílů práce:

Pokud bylo cílem práce zachytit stav flóry a vegetace písníků v zájmové oblasti za současného stavu a podchytit vazbu ochranářsky významných druhů na tento specifický biotop, pak lze říci, že v zásadě to bylo splněno. Je škoda, že důkladnější vhled do kauzalit mezi faktory prostředí a sekvencemi společenstev byl limitován některými metodickými handicapy. Přesto by stálo za vybrané výsledky publikovat v odpovídajícím tisku.

Otázky a připomínky oponenta:

(1) Na str. 12 v kapitole o těžbě písku se píše: "Břehy jezer postupně podléhají sukcesi, která je většinou spontánní." Jaká by byla v případě písníků alternativa, kdyby sukcese byla (je?) nespontánní? Co je zde v případě rozlišování sukcese pod daným úhlem pohledu použito jako kritérium?

(2) Vegetační sukcese se rovněž týká text na str. 16, tentokrát přímo ve vazbě na písníky, a jsou tu odkazy na práce hovořící o sukcesi primární (podle uvedené definice probíhající "na nově vzniklém území") a sekundární (v území, které již bylo osídleno a ovlivněno). Přímo však z vývodů nevyplývá, zda autorka považuje proces sledovaný u vegetace písníků za sukcesi primární či sekundární?

(3) Metodika, str. 45: Volba vícestupňové (9 st.) semikvantitativní stupnice pokryvnosti vegetace proti standardní 7-členné má jistě svůj důvod - jaký? Dále se uvádí, že velikost fytocenologických snímků se pohybovala od 4 do 16 m2 bez hlubšího zdůvodnění (je to dáno formačním rozpětím vegetace od bylinné po lesní?). Samozřejmě záleží na cílí snímkování, ale v současnosti se preferuje standardizace sběru fytocenologických dat ve smyslu stejně velkých vzorkovacích ploch, pokud má být jedním z cílů klasifikace porostů.

(4) Proč nejsou uvedeny další (vícerozměrné) analýzy dat týkající se vztahů společenstev k proměnným, jež jsou deklarovány pro každý jednotlivý fytocenologický snímek v Metodice (str. 46)? Na str. 90 je pouze DCA (gradient vlhkosti), zatímco měřeny byly teplota, osvětlení, průhlednost, vodivost a pH vody - nebo analýzy udělány byly, leč s nulovou vysvětlující hodnotou?

Celkové hodnocení:

Práce přináší originální floristické a vegetační údaje ve vymezené části Polabí, kde je krajinářsky významným fenoménem těžba písků a existence těžebních jam po těchto disturbancích v podobě písníků. Přes některé metodické aspekty k diskusi tak, jak to zaznělo v tomto posudku, je studie přínosná a v budoucnu může sloužit jako odrazový můstek k dalšímu monitorování. Předložená diplomová práce splňuje základní požadavky kladené na tento typ závěrečné práce na UHK.

V Přívratě 14. června 2015 vypracoval: prof. RNDr. Pavel Kovář, CSc.